

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

(Data Governance for Government)

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)

สวทช.
NSTDA

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
National Science Technology Development Agency (NSTDA)

สชส.
GITS

สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ (สบทร.)
Government Information Technology Services (GITS)

พ.ศ. 2540

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
Ministry of Digital Economy and Society

EGA
e-Government Agency

พ.ศ. 2554

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สรอ.)
Electronic Government Agency (Public Organization) (EGA)

สำนักนายกรัฐมนตรี
Office of the Prime Minister

DGA
Digital Government Development Agency

พ.ศ. 2561

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)
Digital Government Development Agency (Public Organization) (DGA)

ของพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562

1

แผนระดับชาติ

- กำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
- แผนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับชาติ
- หน่วยงานของรัฐจัดทำหรือปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้มีความสอดคล้อง

2

คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีอำนาจเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผน วางกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กำหนดมาตรฐาน ข้อกำหนด และหลักเกณฑ์

3

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

กำหนดให้มีธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เป็นกรอบแนวทางการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการข้อมูล การมีระบบบริหารจัดการและคุ้มครองข้อมูล การมีมาตรการในการควบคุมและพัฒนาคุณภาพข้อมูล และการกำหนดนโยบายและกฎเกณฑ์การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานรัฐ

4

ปฏิรูปการทำงานและการให้บริการ (Digitalization)

- ให้องค์กรของรัฐจัดทำข้อมูลและบริการในรูปแบบดิจิทัลให้สอดคล้องกัน
- ให้องค์กรของรัฐจัดให้มีระบบการชำระเงินทางดิจิทัลและระบบการพิสูจน์ยืนยันตัวตนทางดิจิทัล
- มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าสู่บริการดิจิทัลของภาครัฐ

ของพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562

5

การเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูล (Integration)

- ให้องค์กรของรัฐเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและลดการทำข้อมูลซ้ำซ้อน โดยใช้ข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐอื่นจัดทำมาเป็นฐานข้อมูลก่อนจัดทำข้อมูลใหม่
- มีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล

6

บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

สนับสนุนและส่งเสริมให้องค์กรของรัฐเชื่อมโยงบริการดิจิทัลเพื่อให้บริการประชาชนในรูปแบบ One Stop Service

7

ศูนย์กลางข้อมูลเปิด ภาครัฐ

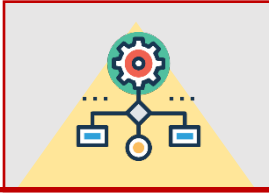
ให้องค์กรของรัฐเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล (Open Government Data) และให้มีศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและร่วมตรวจสอบการทำงานภาครัฐ รวมถึงนำข้อมูลไปพัฒนาต่อยอดได้

8

กำหนดหน่วยงานของรัฐ ในการขับเคลื่อน รัฐบาลดิจิทัล

กำหนดให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และสนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายนี้

ตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 (มาตรา 8)

การกำหนด **สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ** ในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ครอบครองหรือควบคุมข้อมูลดังกล่าวในทุกขั้นตอน

การมี **ระบบบริหารและกระบวนการจัดการและคุ้มครองข้อมูล** ที่ครบถ้วน ตั้งแต่การจัดทำ การจัดเก็บ การจำแนกหมวดหมู่ การประมวลผลหรือใช้ข้อมูล การปกปิดหรือเปิดเผยข้อมูล การตรวจสอบ และการทำลาย

การมี **มาตรการในการควบคุมและพัฒนาคุณภาพข้อมูล** เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน พร้อมใช้งาน เป็นปัจจุบัน สามารถบูรณาการและมีคุณสมบัติแลกเปลี่ยนกันได้ รวมทั้งมี **การวัดผล** การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีข้อมูลที่มีคุณภาพและต่อยอดนวัตกรรมจากการใช้ข้อมูลได้

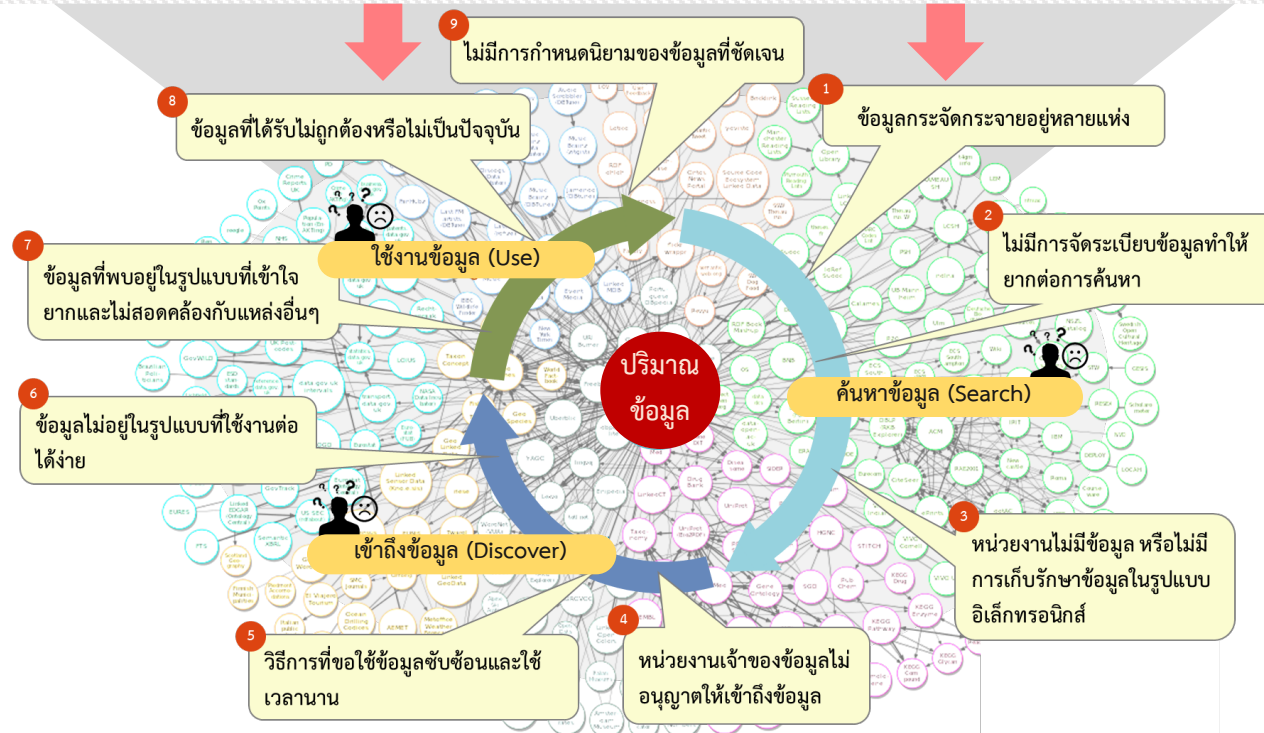

การ **กำหนดนโยบายหรือกฎเกณฑ์** การเข้าถึงและ **ใช้ประโยชน์จากข้อมูล** ที่ชัดเจนและมีระบบบริหารจัดการ รวมทั้งมีมาตรการและหลักประกันในการคุ้มครองข้อมูลที่อยู่ในความครอบครอง ให้มีความมั่นคงปลอดภัย และมีให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกละเมิด

การจัดทำ **คำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล** ของภาครัฐ เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างของข้อมูล เนื้อหาสาระ รูปแบบการจัดเก็บ แหล่งข้อมูล และสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล

Data Governance Framework

การแก้ปัญหา

ปัญหา

Data Governance

การกำกับดูแลข้อมูล

DATA GOVERNANCE

FRAMEWORK

for a **BETTER GOVERNMENT**

<https://www.dga.or.th/th/profile/2108/>

The poster features a central graphic with the text 'DATA GOVERNANCE FRAMEWORK' surrounded by icons of a laptop, smartphone, and data flow. Below the graphic, two stylized figures in military uniforms are shown holding smartphones. A QR code with 'DGF' in the center is located at the bottom right of the poster.

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
(Data Governance for Government)

<https://www.dga.or.th/th/profile/2108/>

Data is an ASSET:

ข้อมูล ถูกจัดอยู่ในประเภทของทรัพย์สินที่มีค่ามากขององค์กร เนื่องจากข้อมูลที่อยู่ในองค์กรนั้น ๆ สามารถบ่งชี้ จุดเด่น จุดด้อย ความชำนาญ และความสามารถในการแข่งขัน นอกเหนือจากทรัพยากรทางการเงิน และทรัพยากรมนุษย์ ที่ถูกจัดเป็นทรัพย์สินภายในองค์กร ตั้งแต่ในอดีต จนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลภาครัฐ ถือเป็นทรัพย์สินมีค่าที่จะสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศในทิศทางต่าง ๆ ได้

Corporate
Finance

Data
Governance

Human
Resources

ข้อมูลที่มีโครงสร้าง (Structured Data)

เป็นข้อมูลที่มีการนิยามโครงสร้างของข้อมูลไว้ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ทำให้ง่ายต่อการค้นหา เช่น

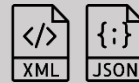
- ฐานข้อมูล
- Comma-Separated Values – CSV

ข้อมูลกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Data)

เป็นข้อมูลที่มีการนิยามโครงสร้างของข้อมูลไว้ แต่มีโครงสร้างเป็นแบบลำดับชั้น (Hierarchy) เช่น

- Extensible Markup Language – XML
- JavaScript Object Notation – JSON

ข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Data)

เป็นข้อมูลที่ไม่ได้มีการนิยามโครงสร้างของข้อมูลไว้ มักจะอยู่ในรูปแบบ เช่น

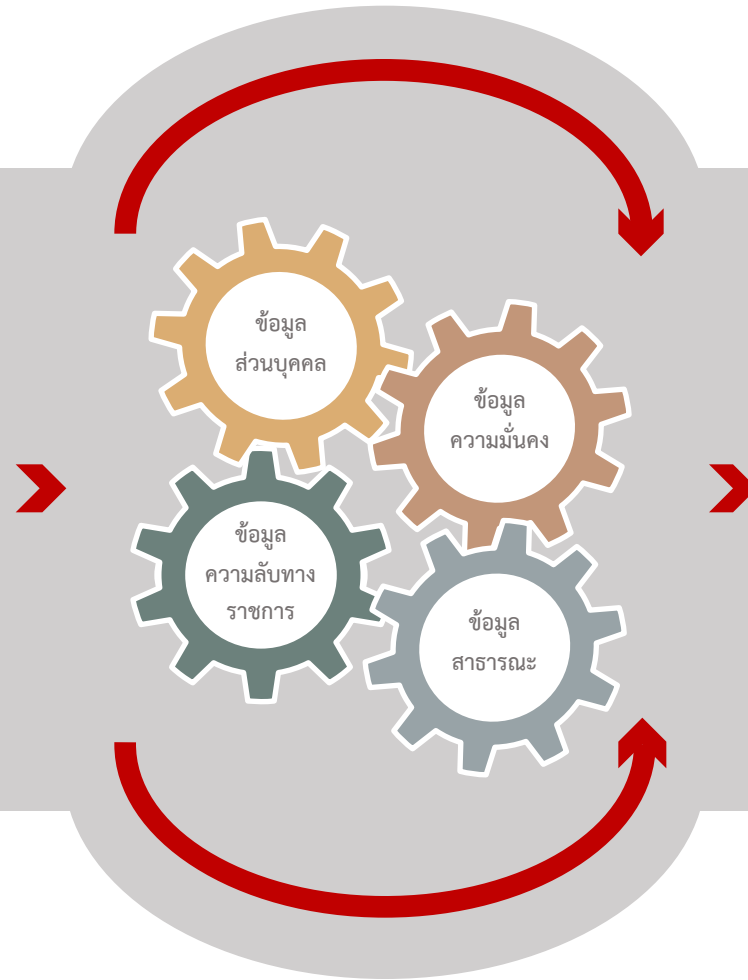
- กระดาษ
- ข้อความ
- รูปภาพ
- เสียง
- วิดีทัศน์

ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) เป็นส่วนที่สำคัญในการบริหารจัดการข้อมูล (Data Management) เป็นกลไกในการ **กำหนดทิศทาง ควบคุม และทวนสอบ** การบริหารจัดการข้อมูล

การกำหนด **สิทธิ** **หน้าที่** และ **ความรับผิดชอบ** ของ **ผู้มีส่วนได้เสีย** ในการบริหารจัดการข้อมูล ทุกขั้นตอน เพื่อให้การได้มาและการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ **ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนบุคคล** และสามารถ **เชื่อมโยงกัน** ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ **มั่นคงปลอดภัย**

โดยใช้ข้อมูลเป็นหลักในการขับเคลื่อนประเทศ เช่น การใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ การตัดสินใจเชิงนโยบายและการบริหารราชการแผ่นดิน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประชาชน การเสริมสร้างและผลักดันธุรกิจที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมข้อมูล เป็นต้น

กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน

คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล
(Data Governance Council)

ทีมบริการข้อมูล
(Data Steward Team)

ผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูล
(Data Stakeholders)

โครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure)

ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มั่นคงปลอดภัย รักษาความเป็นส่วนตัว เชื่อมโยง เป็นประโยชน์
การวัดการดำเนินการและความสำเร็จของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
(Data Governance Metrics/Success Measures)

สภาพแวดล้อมของ
ธรรมาภิบาลข้อมูล
(Data Governance
Environment)

นิยามข้อมูล
(Data Definition)

กฎเกณฑ์ของข้อมูล/
นโยบายข้อมูล
(Data Rules/
Data Policies)

นิยามและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล (Definition and Rules)

การวางแผน (Plan)

การปฏิบัติ (Do)

ตรวจสอบ วัดผล และรายงาน
(Check, Measure and Report)

การปรับปรุงธรรมาภิบาลข้อมูล
(Continual Improvement)

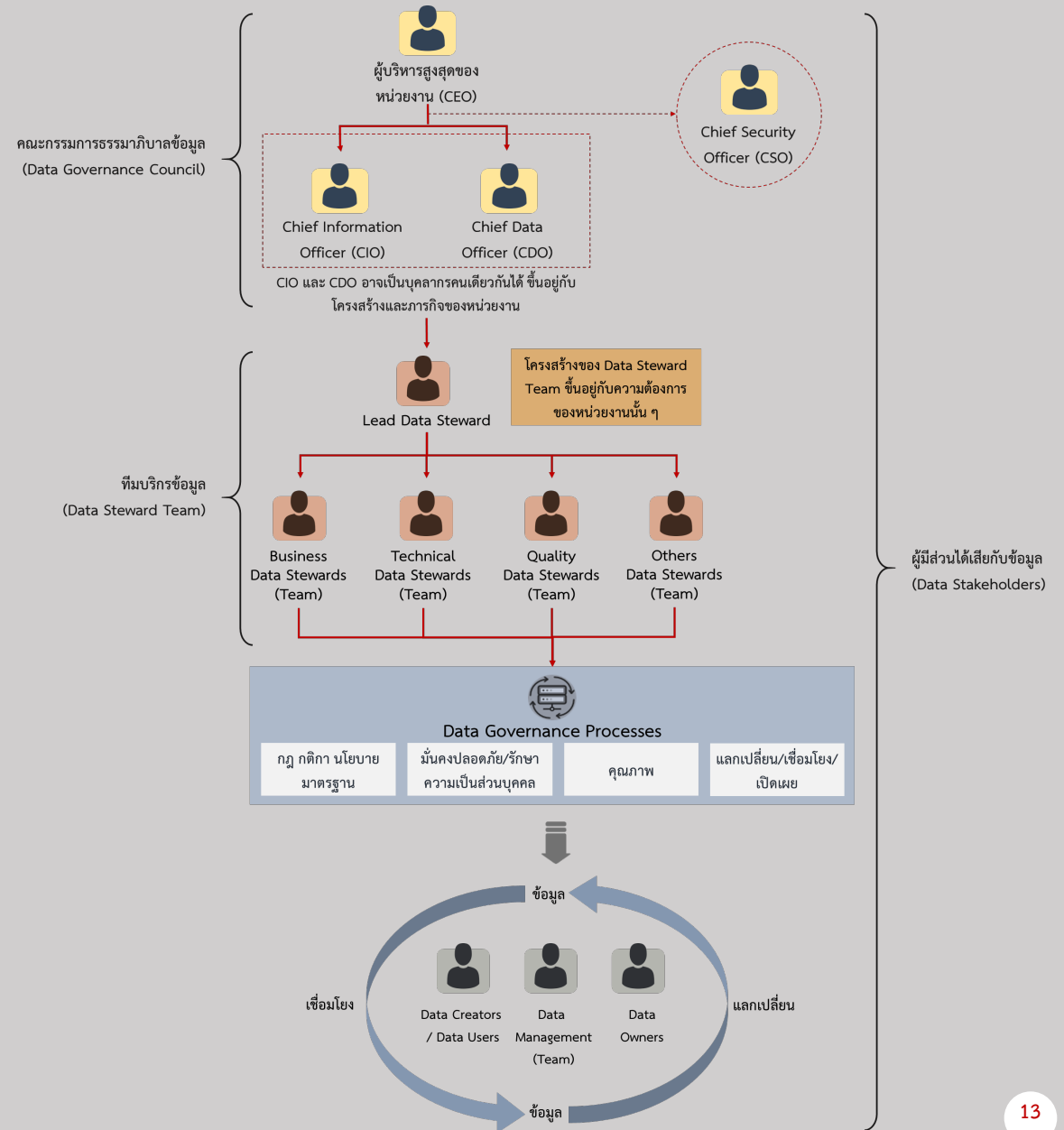
กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Processes)

ด้านโครงสร้าง

❌ หน่วยงานสามารถจัดตั้งส่วนงานธรรมาภิบาลข้อมูลในรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น รูปแบบทีมเสมือน (Virtual Team) ที่คัดเลือกมาจากส่วนงานต่าง ๆ

❌ ตัวอย่างโครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐแบ่งออกเป็น

- คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council)
- ทีมบริการข้อมูล (Data Steward Team)
- ผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูล (Data Stakeholders)

ด้านโครงสร้าง

คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council)

- กลุ่มบุคคลที่มาจากผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ทั้งด้านธุรกิจและไอที
- มีหน้าที่ในการกำหนดความต้องการให้ข้อเสนอแนะ และอนุมัติ นโยบาย ข้อมูล เกณฑ์การวัดคุณภาพ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของคุณภาพข้อมูลในการกำกับดูแล

ทีมบริการข้อมูล (Data Steward Team)

- บุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการ
- นิยามเมทาดาตา
 - นิยามความต้องการด้านคุณภาพและความมั่นคงปลอดภัย
 - ร่างนโยบายและกระบวนการเกี่ยวกับธรรมาภิบาลข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูล
 - ตรวจสอบความสอดคล้องกันระหว่างนโยบายกับการดำเนินการต่อข้อมูล
 - ตรวจสอบคุณภาพข้อมูล
 - วิเคราะห์ผลจากการตรวจสอบ
 - รายงานผลลัพธ์ไปยังคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูล (Data Stakeholder)

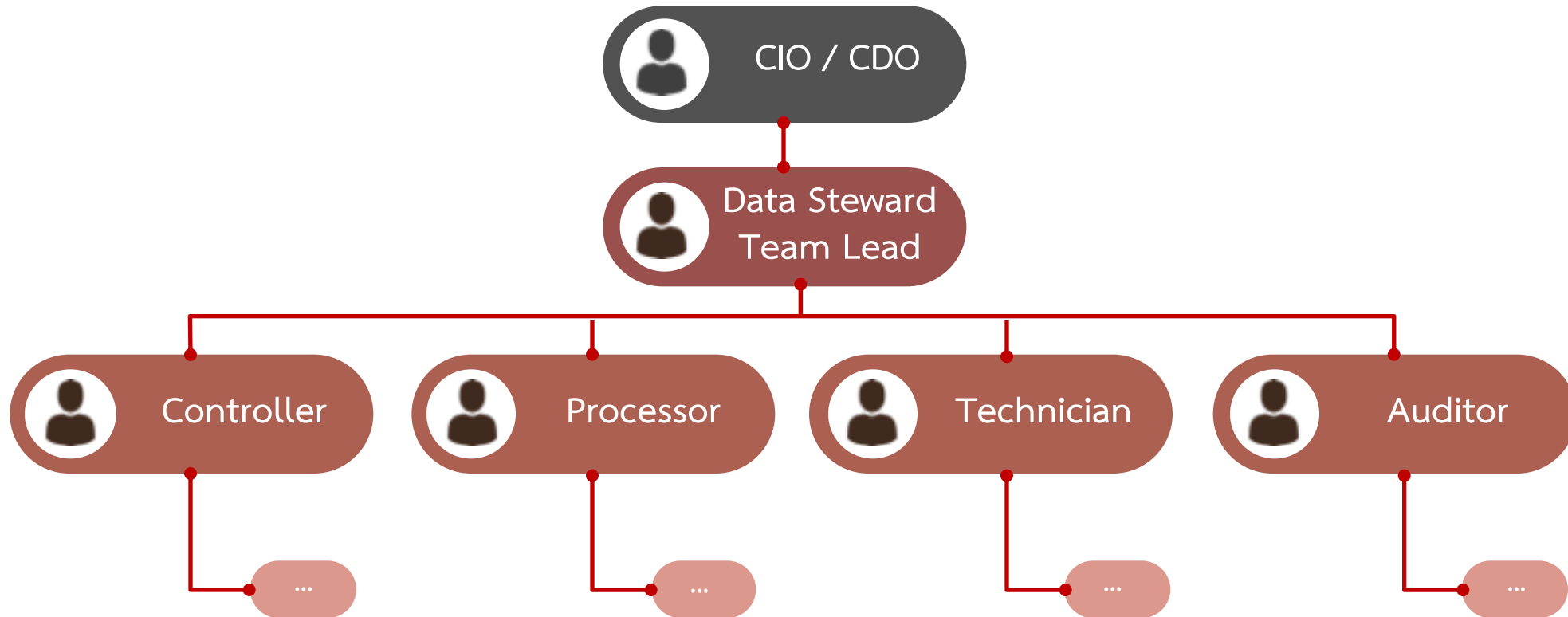
- บุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล
- ผู้บริหารข้อมูลระดับสูง (Chief Data Officer)
 - คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council)
 - สำนักงานธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Office)
 - บริการข้อมูล (Data Steward)
 - ผู้ดูแลข้อมูลด้านเทคนิค (Data Custodian)
 - ผู้สร้างข้อมูล (Data Creator)
 - ผู้ใช้ข้อมูล (Data User)

ด้านโครงสร้าง - ตัวอย่างแยกตามหน้าที่

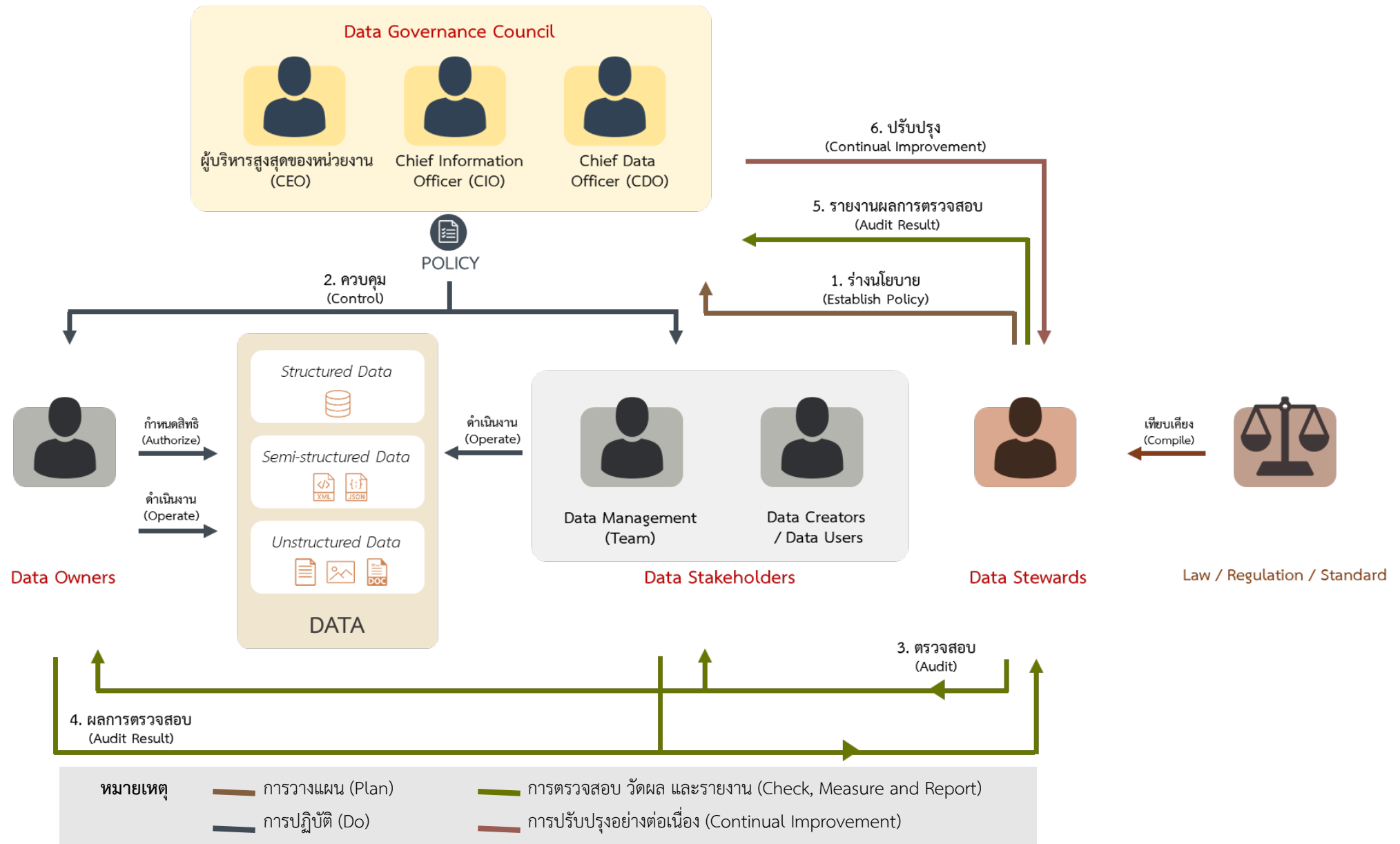
หน้าที่ตามโครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูล

ผู้บริหารข้อมูลระดับสูง (CDO)	หัวหน้าทีมบริการข้อมูล	บริการข้อมูล ด้านธุรกิจ	บริการข้อมูล ด้านเทคนิค	บริการข้อมูล ด้านคุณภาพข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> นำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลให้ข้อมูลของหน่วยงานมีคุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน วิเคราะห์และร่วมกับผู้บริหารส่วนอื่น ๆ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์และดำเนินการธรรมาภิบาลข้อมูลให้มีคุณภาพ นำแนวปฏิบัติและมาตรฐานของหน่วยงานไปปรับปรุง เป็นตัวกลางระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งเสริมนวัตกรรมข้อมูล วิเคราะห์หาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> บริหารจัดการ ควบคุมการดำเนินงานของทีมบริการข้อมูลให้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ รวบรวม วิเคราะห์ ติดตามการดำเนินงานและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารข้อมูลระดับสูง หรือ คณะกรรมการ 	<ul style="list-style-type: none"> นิยามความต้องการด้านคุณภาพและความมั่นคงปลอดภัย นิยามเมทาดาตา ร่างนโยบายข้อมูล มาตรฐาน และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายข้อมูล ตรวจสอบคุณภาพ ตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล วิเคราะห์ผลจากการตรวจสอบ 	<ul style="list-style-type: none"> ให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่บริการข้อมูล รักษา และดูแลข้อมูลที่อยู่บนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ในหน่วยงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการในเรื่องคุณภาพข้อมูล เช่น กำหนดนโยบาย ข้อมูลด้านคุณภาพ การตรวจวัดคุณภาพข้อมูล และการวิเคราะห์คุณภาพข้อมูล
บทบาทของทีมบริการข้อมูล				
<div style="display: flex; align-items: center; background-color: #fff9c4; padding: 10px;"> <div style="margin-right: 10px;"> <p>Controller ➤</p> </div> <p>นโยบาย, มาตรฐาน, กฎ, ระเบียบ, คู่มือ และแนวปฏิบัติ ...</p> </div>				
<div style="display: flex; align-items: center; background-color: #fff9c4; padding: 10px;"> <div style="margin-right: 10px;"> <p>Processor ➤</p> </div> <p>กระบวนการ, Data Architecture, Metadata และ Data Catalog ...</p> </div>				
<div style="display: flex; align-items: center; background-color: #fff9c4; padding: 10px;"> <div style="margin-right: 10px;"> <p>Technician ➤</p> </div> <p>System, Technology, Application Platform และ Infrastructure ...</p> </div>				
<div style="display: flex; align-items: center; background-color: #fff9c4; padding: 10px;"> <div style="margin-right: 10px;"> <p>Auditor ➤</p> </div> <p>วางแผนการตรวจสอบ, แนวทางการพัฒนาปรับปรุง และการประเมินความพร้อม ...</p> </div>				

ด้านโครงสร้าง - ตัวอย่าง

กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ - ภาพรวมการทำงาน

ด้านกระบวนการ

- การเลือกข้อมูลเพื่อดำเนินการธรรมาภิบาล
- การระบุเป้าหมาย
- การกำหนดมาตรฐาน และแนวปฏิบัติ
- การนำไปปฏิบัติ

ด้านกระบวนการ

การวางแผน (Plan)

- กำหนด **วิสัยทัศน์** และ **ประเด็นปัญหา** ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญเนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้น
- กำหนด **กฎระเบียบ** หรือ **แนวทางปฏิบัติ** ต่าง ๆ
- กำหนด **ขอบเขต** **ระยะเวลา** **บุคคล** ที่เกี่ยวข้อง และ **ต้นทุน** ในการดำเนินการ

การปฏิบัติ (Do)

- บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล **ดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายข้อมูล** ที่ได้กำหนดไว้ เช่น ผู้บริหารจัดการฐานข้อมูล (DBA) นักวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ใช้ข้อมูล
- **รายงานประเด็นปัญหา** ที่พบระหว่างปฏิบัติงาน เช่น ปัญหาด้านคุณภาพข้อมูล ด้านความปลอดภัยข้อมูล

การตรวจสอบ วัดผล และรายงาน (Check, Measure and Report)

- บุคคลที่ทำหน้าที่กำกับดูแลข้อมูล จะคอย **ติดตาม** เพื่อให้การทำงานนั้นดำเนินไปตามนโยบายที่กำหนดไว้
- **ควบคุม** ให้เป็นไปตามสิ่งที่ถูกต้อง
- ทำการ **วัดผล** และ **รายงานผล** ไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานตลอดจนพิจารณาเพื่อตัดสินใจ

การปรับปรุงธรรมาภิบาลข้อมูล (Continual Improvement)

- **รวบรวม** ผลการตรวจสอบและความต้องการจากผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสีย
- ตรวจสอบ **สภาพแวดล้อม** กฎหมาย และ **วัตถุประสงค์** ของหน่วยงานที่เปลี่ยนแปลง
- **ปรับปรุง** ให้เข้ากับความต้องการ วัตถุประสงค์ของหน่วยงานและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

ด้านนิยามและกฎเกณฑ์ - สภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

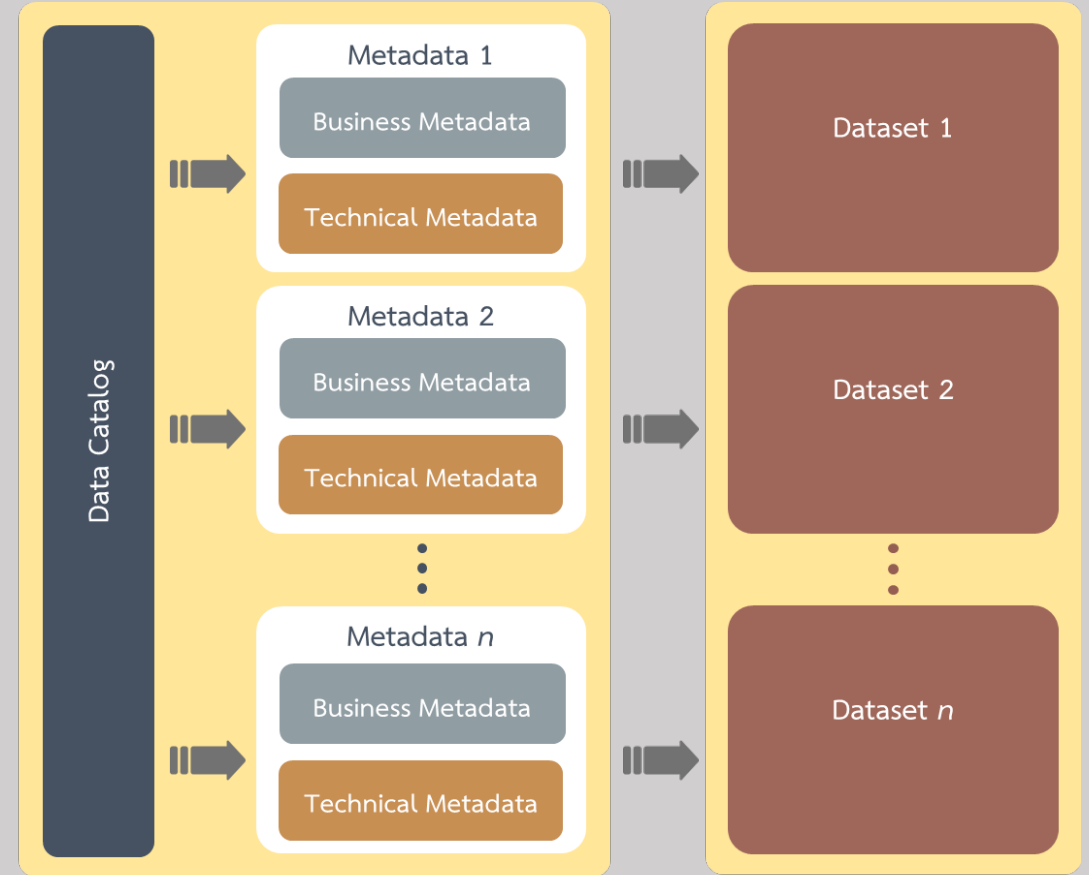
- ❌ บริบทภายในหน่วยงาน เช่น สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของหน่วยงาน ระเบียบ แนวปฏิบัติภายในหน่วยงาน
- ❌ บริบทภายนอกหน่วยงาน เช่น กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อสั่งการ รวมถึงความต้องการจากภายนอก

ด้านนิยามและกฎเกณฑ์ - การนิยามข้อมูล

หมวดหมู่ของข้อมูล

Metadata Repository / Data Dictionary

ความสัมพันธ์ระหว่างบัญชีข้อมูล เมทาดาทา และชุดข้อมูล

ด้านนิยามและกฎเกณฑ์ - กฎเกณฑ์ของข้อมูล/นโยบายข้อมูล

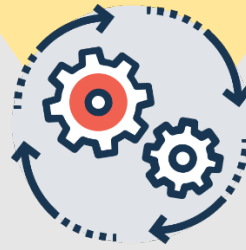
นโยบายข้อมูล (Data Policy)

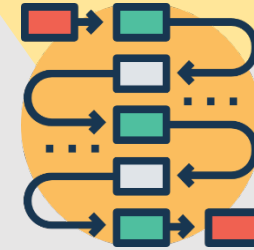
หมวดทั่วไป

หมวดการจัดเก็บข้อมูล
และทำลายข้อมูล

หมวดการประมวลผล
และการใช้ข้อมูล

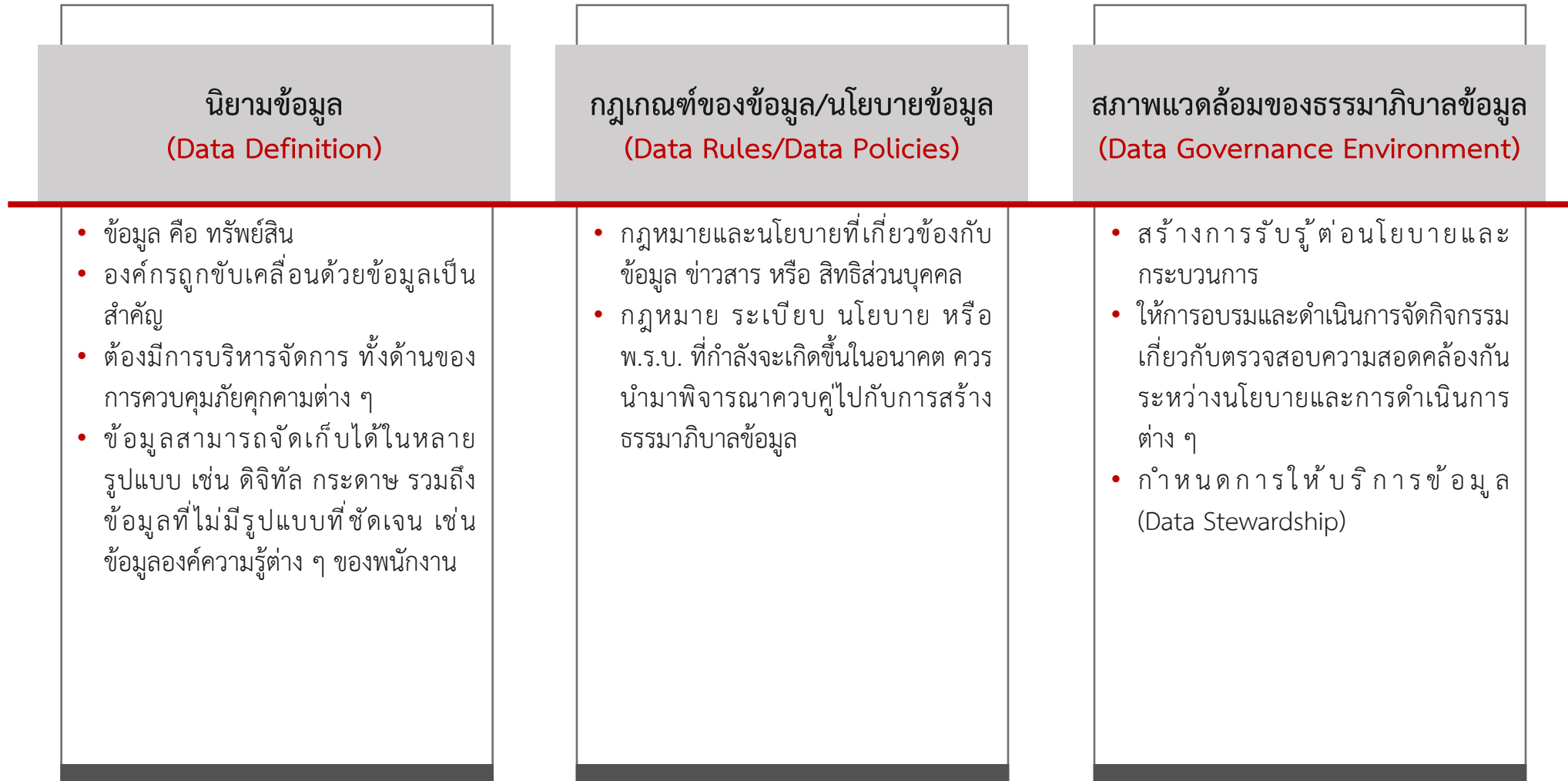

หมวดการแลกเปลี่ยน
และการเชื่อมโยงข้อมูล

หมวดการเปิดเผยข้อมูล

ด้านนิยามและกฎเกณฑ์

ด้านนิยามและกฎเกณฑ์ - ตัวอย่าง

แนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

1) กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูล

- 1) กำหนดบุคคลที่มีสิทธิตัดสินใจในการอนุญาตให้มีการแลกเปลี่ยนหรือเปิดเผยข้อมูลให้หน่วยงานอื่น เช่น คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council)
- 2) กำหนดบุคคลในการดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูล เช่น บุคคลที่ทำหน้าที่ดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Data Integration Specialist)
- 3) กำหนดบุคคลในการรับเรื่องและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในการแลกเปลี่ยนหรือขอใช้ข้อมูล เช่น ศูนย์ติดต่อ (Contact Center)

2) กำหนดนโยบายการแลกเปลี่ยนข้อมูล

- 1) กำหนดแนวปฏิบัติและสัญญาอนุญาตในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีปลอดภัยและรักษาคุณภาพ
- 2) กำหนดกระบวนการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้ชัดเจน
- 3) กำหนดรายการชุดข้อมูลมาตรฐาน เมทาดาตาของชุดข้อมูลมาตรฐาน และข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- 4) กำหนดเทคโนโลยีและมาตรฐานทางเทคนิคที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- 5) บันทึกรายละเอียดและจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งที่มีการแลกเปลี่ยน
- 6) สามารถตรวจสอบได้ว่าการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ดำเนินการอย่างเหมาะสม

3) กำหนดแนวปฏิบัติการแลกเปลี่ยนข้อมูล

- 1) กำหนดสิทธิของหน่วยงานที่สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ตามบทบาทและภารกิจตามกฎหมายของหน่วยงานนั้น ๆ
- 2) จัดทำเมทาดาตาของชุดข้อมูลที่ร้องขอ
- 3) จัดทำสัญญาอนุญาตหรือเงื่อนไขการเข้าถึงและการใช้ข้อมูล
- 4) ตรวจสอบชั้นความลับของข้อมูล (Data Classification)
- 5) ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของข้อมูล (Data Quality) ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานก่อนการแลกเปลี่ยน
- 6) กำหนดเทคโนโลยีและมาตรฐานทางเทคนิคที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- 7) ต้องพิจารณาการเข้ารหัสข้อมูลก่อนการแลกเปลี่ยนข้อมูลบางประเภท
- 8) ติดตามและควบคุมประสิทธิภาพระหว่างการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ด้านนิยามและกฎเกณฑ์ - ตัวอย่าง

แนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลและการขอใช้ข้อมูล

1) กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล

- 1) กำหนดบุคคลที่มีสิทธิตัดสินใจในการเปิดเผยข้อมูล เช่น คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council)
- 2) กำหนดบุคคลในการดำเนินการ และปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูล
- 3) กำหนดบุคคลในการรับเรื่องและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในการเข้าถึงข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ เช่น ศูนย์ติดต่อ (Contact Center)

2) กำหนดนโยบายการเปิดเผยข้อมูล

- 1) ห้ามเปิดเผยข้อมูลที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง นโยบาย แนวปฏิบัติ
- 2) ต้องได้รับการอนุญาตจากตัวแทนหน่วยงานหรือเจ้าของข้อมูลก่อนการเปิดเผยข้อมูล
- 3) ควรมีการระบุช่องทางการเปิดเผยข้อมูลที่เข้าถึงและนำไปใช้ได้ง่าย
- 4) ควรมีการเปิดเผยเมทาดาตาควบคู่ไปกับข้อมูลที่เปิดเผย
- 5) สามารถตรวจสอบได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลได้ถูกดำเนินการอย่างเหมาะสม

3) กำหนดแนวปฏิบัติการเปิดเผยข้อมูล

- 1) คัดเลือกชุดข้อมูลที่ต้องการเผยแพร่ ทั้งนี้ควรจะต้องพิจารณาชุดข้อมูลที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของทุกภาคส่วน
- 2) พิจารณาชุดข้อมูลที่คัดเลือก ชุดข้อมูลที่คัดเลือกสำหรับเผยแพร่นั้นต้องอยู่ในชั้นความลับที่สามารถเผยแพร่ได้ นั่นคือ ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
- 3) จัดเตรียมข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการนำไปใช้ นั่นคือ ข้อมูลควรอยู่ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์สามารถอ่านได้ง่าย (Machine-Readable) และจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล
- 4) นำชุดข้อมูลขึ้นเผยแพร่ หน่วยงานจะต้องกำหนดผู้รับผิดชอบหลัก เพื่อนำชุดข้อมูลขึ้นเผยแพร่สู่สาธารณะ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ดังนี้
 - เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์พร้อมคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล
 - เผยแพร่ผ่านศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ

ด้านนิยามและกฎเกณฑ์ - ตัวอย่าง

แนวนโยบาย แนวปฏิบัติ และมาตรฐานอื่น ๆ

เพื่อให้ธรรมาภิบาลข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูลภายในหน่วยงานเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้มีแนวนโยบาย มาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล :

แนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
ของหน่วยงานของรัฐ *

แนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการเปิดเผยและการขอใช้ข้อมูล

แนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

ร่างหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ

ร่างหลักเกณฑ์การจัดทำหรือแปลงข้อมูลในรูปแบบข้อมูลดิจิทัล

ร่างหลักเกณฑ์การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล

ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็น
ต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการใช้ข้อความ XML สำหรับการ
แลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างหน่วยงาน *

ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็น
ต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยรหัสสถานที่ออกหนังสือ *

* มีการประกาศใช้งาน

■ แนวนโยบาย ■ หลักเกณฑ์ ■ มาตรฐาน

ด้านการวัดผล

การวัดการดำเนินการและความสำเร็จของ
ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
(Data Governance Metrics
and Success Measures)

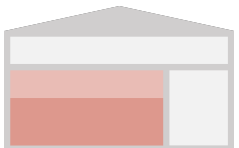
การประเมินความพร้อมของธรรมาภิบาลข้อมูล
(Data Governance Readiness Assessment)

การประเมินคุณภาพของข้อมูล
(Data Quality Assessment)

การประเมินความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล
(Data Security Assessment)

ด้านการวัดผล - การประเมินความพร้อมด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

ระดับความพร้อมของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

ระดับ	โครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ	กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ	นโยบายข้อมูลและการตรวจสอบ	การประเมินคุณภาพข้อมูลและความมั่นคงปลอดภัย	การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
0 : None	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ
1 : Initial	มีการกำหนดผู้กำกับดูแลอย่างไม่เป็นทางการ	กระบวนการยังไม่เป็นมาตรฐาน	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ
2 : Managed	มีการกำหนดผู้กำกับดูแลในแต่ละส่วนงาน/บริการ	มีกระบวนการเป็นมาตรฐานส่วนงาน/บริการ	บังคับใช้ในส่วนงาน/บริการ	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ
3 : Standardized	มีส่วนงานกลางในธรรมาภิบาลข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลด้านธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ	มีกระบวนการเป็นมาตรฐานหน่วยงาน	บังคับใช้ทั้งหน่วยงาน	ประเมินคุณภาพข้อมูลหรือความมั่นคงปลอดภัย	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ
4 : Advanced	มีส่วนงานกลางในธรรมาภิบาลข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลด้านธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ	มีกระบวนการเป็นมาตรฐานหน่วยงาน	บังคับใช้ทั้งหน่วยงาน	ประเมินคุณภาพข้อมูลและความมั่นคงปลอดภัย	ไม่มีหรือมีแต่ไม่เป็นทางการ
5 : Optimized	มีส่วนงานกลางในธรรมาภิบาลข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลด้านธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ	มีกระบวนการเป็นมาตรฐานหน่วยงาน	บังคับใช้ทั้งหน่วยงาน	ประเมินคุณภาพข้อมูลและความมั่นคงปลอดภัย	มีการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

ด้านการวัดผล - คุณภาพข้อมูล

ด้านการวัดผล - ความปลอดภัยของข้อมูล

ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล

จัดทำนโยบายด้านความมั่นคง
ปลอดภัยของข้อมูล

กำหนดมาตรการควบคุม
และป้องกันการเข้าถึงข้อมูล

ข้อมูลมีการจัดชั้นความลับ

ข้อมูลถูกใช้งานอย่างเหมาะสม
ข้อมูลต้องมีความพร้อมใช้อยู่
เสมอ

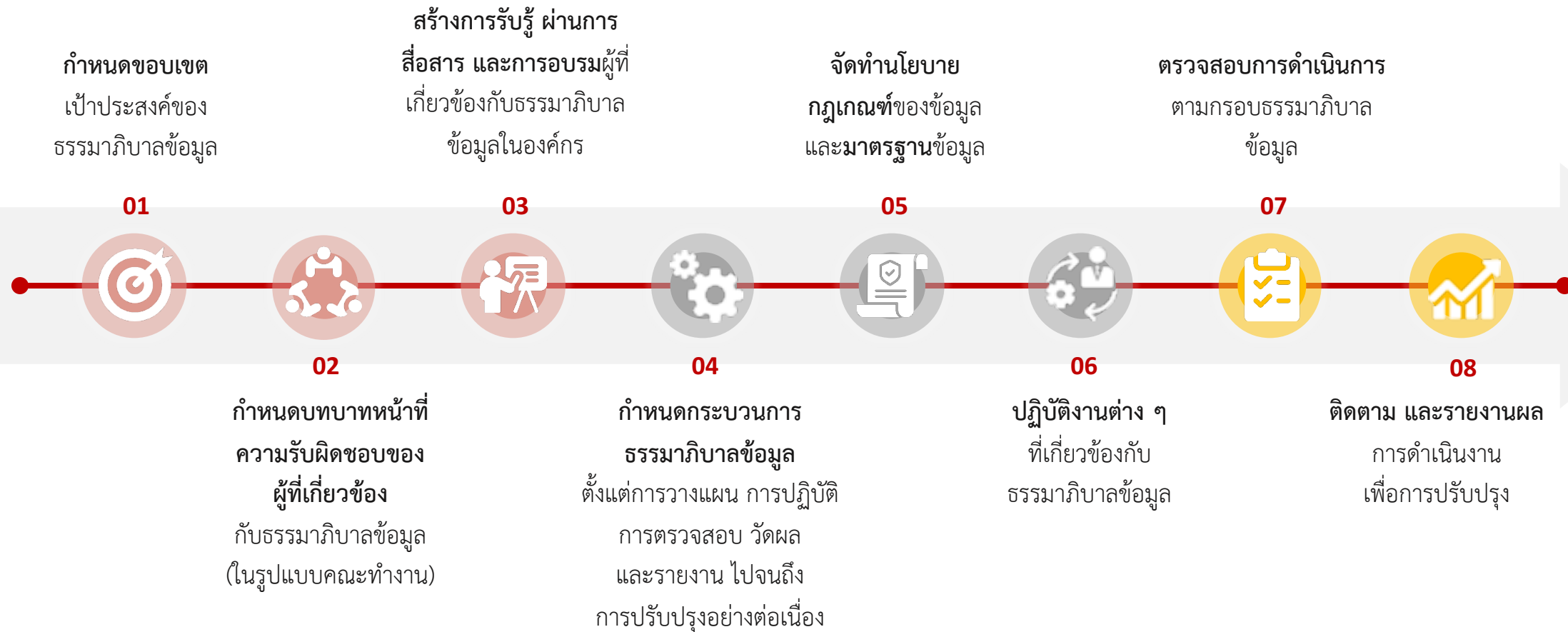
ด้านการวัดผล - ตัวอย่าง

คุณภาพข้อมูล	รูปแบบการวัด	หน่วยวัด	ตัวอย่าง
ความถูกต้อง	แถวฟิลด์	ร้อยละ	ถ้าพบว่ามี 80 ฟิลด์ที่มีความถูกต้องตลอดทั้ง 1,000 คน ดังนั้นชุดข้อมูลนี้มีความถูกต้อง $= (1,000 \times 80) / (1,000 \times 100) \times 100$ $= 80$
ความครบถ้วน	1) แถว 2) แถวฟิลด์ 3) แถวฟิลด์ ที่จำเป็น	ร้อยละ	กรณีที่ 1 : พิจารณาเฉพาะแถวข้อมูล ถ้าพบว่าการบันทึกข้อมูล 900 คน โดยไม่สนใจจำนวนฟิลด์ที่มีการบันทึก ดังนั้นข้อมูลชุดนี้มีความครบถ้วน $= (900 / 1,000) \times 100$ $= 90$ กรณีที่ 2 : พิจารณาแถวและฟิลด์ข้อมูลที่มีความจำเป็นเท่านั้น ถ้ากำหนดให้มี 80 ฟิลด์ที่มีความจำเป็นต้องบันทึกข้อมูล แล้วพบว่ามี 60 ฟิลด์จาก 80 ฟิลด์ ที่มีการบันทึกข้อมูลทั้ง 1,000 คน ดังนั้นข้อมูลชุดนี้มีความครบถ้วน $= (1,000 \times 60) / (1,000 \times 80) \times 100$ $= 75$ กรณีที่ 3 : พิจารณาแถวและฟิลด์ข้อมูล ถ้าพบว่ามี 60 ฟิลด์จาก 100 ฟิลด์ ที่มีการบันทึกข้อมูลทั้ง 1,000 คน ดังนั้นข้อมูลชุดนี้มีความครบถ้วน $= (1,000 \times 60) / (1,000 \times 100) \times 100$ $= 60$
ความต้องกัน	ฟิลด์	ร้อยละ	ถ้าพบว่ามี 20 ฟิลด์ที่เก็บซ้ำซ้อนกับชุดข้อมูลอื่นและมีรูปแบบของฟิลด์ที่แตกต่างกัน เช่น รูปแบบวันที่ รูปแบบรหัส ดังนั้นข้อมูลชุดนี้มีความความต้องกัน $= (100 - 20 / 100) \times 100$ $= 80$

ด้านการวัดผล - ตัวอย่าง

ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล	หน่วยวัด	ตัวอย่าง
ความลับ ความถูกต้อง ความพร้อมใช้	จำนวนครั้ง	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนการพิจารณาทบทวนนโยบายความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศและมาตรการควบคุมและป้องกันการเข้าถึงข้อมูล จำนวนการส่งเสริม สื่อสารสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัย จำนวนการทดสอบความต่อเนื่องของการให้บริการและการนำข้อมูลกลับมาใช้
ความลับ ความถูกต้อง ความพร้อมใช้	ร้อยละ	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของการปฏิบัติตามนโยบายข้อมูลที่ได้กำหนดไว้ $= \frac{\text{จำนวนข้อกำหนดของนโยบายที่เป็นไปตามที่กำหนด}}{\text{จำนวนข้อกำหนดของนโยบายทั้งหมด}} \times 100$ ร้อยละของจำนวนเหตุละเมิดความมั่นคงปลอดภัยที่ควบคุมได้ เช่น ร้อยละของการถูกเผยแพร่ข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต $= \frac{\text{จำนวนเหตุละเมิดความมั่นคงปลอดภัยที่ควบคุมได้}}{\text{จำนวนเหตุละเมิดความมั่นคงปลอดภัยทั้งหมด}} \times 100$ ร้อยละของจำนวนข้อร้องเรียนด้านความมั่นคงปลอดภัยข้อมูลที่ลดลง เช่น ร้อยละของจำนวนข้อร้องเรียนจากการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับการอนุญาต $= \frac{\text{จำนวนข้อร้องเรียนปีปัจจุบัน - ปีที่ผ่านมา}}{\text{จำนวนข้อร้องเรียนปีที่ผ่านมา}} \times 100$

กิจกรรมที่ต้องดำเนินงาน

WRAP-UP

บทบาทของผู้บริหารระดับสูง

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการกำกับดูแลข้อมูล ต้องมีความมุ่งมั่นในการผลักดันให้เกิดการกำกับดูแลข้อมูล โดยผู้บริหารควรมีบทบาท ดังต่อไปนี้

- 1 สื่อสารถึงความสำคัญของการกำกับดูแลข้อมูล ขอบเขต นโยบาย และเป้าประสงค์ของการกำกับดูแลข้อมูล
- 2 สนับสนุน ส่งเสริม จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน
- 3 ทบทวนการกำกับดูแลข้อมูลในหน่วยงานและส่งเสริมให้เกิดการกำกับดูแลข้อมูลอยู่เสมอ

จัดตั้งคณะทำงาน

คณะกรรมการกำกับดูแลข้อมูล ทีมบริหารข้อมูล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับข้อมูล

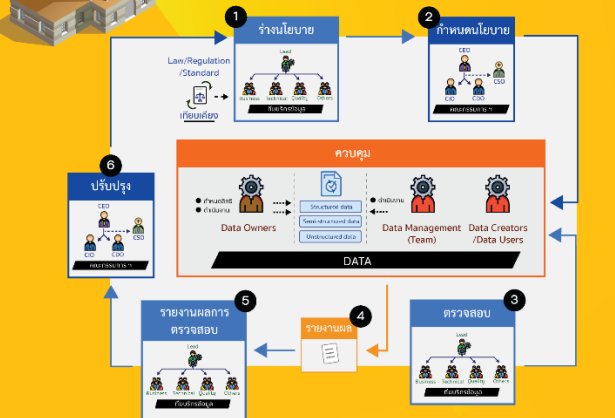
จัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลข้อมูล จัดตั้งทีมบริหารข้อมูล (Data Steward Team)

จัดตั้งคณะทำงานให้สอดคล้องกับหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งตามที่ได้ กำหนดไว้ในกรอบการกำกับดูแลข้อมูล ซึ่ง สามารถดูความเหมาะสมในการบริหารจัดการ บุคลากร (บางหน่วยงานอาจมีบุคลากรหรือ ทีมเสมือน (Virtual Team) ที่ทำหน้าที่ในปัจจุบัน)

อย่างไรก็ตามการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนจะส่งผลต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และ-ประสิทธิผลสูงสุดต่อหน่วยงาน

กำหนดกระบวนการกำกับดูแลข้อมูล

กำหนดกระบวนการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Process) ตามที่ได้กำหนดไว้ในกรอบการกำกับดูแลข้อมูล โดยพิจารณาถึงการเลือกข้อมูลเพื่อดำเนินการกำกับดูแล การระบุเป้าหมาย การกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติ รวมถึงการบริหารจัดการบุคลากร โดยกระบวนการกำกับดูแลข้อมูลเริ่มต้นที่การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ วิเคราะห์ และรายงานไปจนถึงการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

- 1 ร่างนโยบาย
- 2 กำหนดนโยบาย
- 3 ตรวจสอบ
- 4 รายงานผล
- 5 รายงานผลการตรวจสอบ
- 6 ปรับปรุง

กำหนดนโยบายมาตรฐานแนวปฏิบัติ

- นโยบาย**: นโยบายข้อมูล, นโยบายด้านความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล, นโยบายการเปิดเผยข้อมูล, นโยบายการเข้าถึงข้อมูล, นโยบายการควบคุมคุณภาพข้อมูล, นโยบายการตรวจสอบ วิเคราะห์ และรายงาน, นโยบายการปรับปรุงการกำกับดูแล
- มาตรฐาน**: มาตรฐานการวัดความสำเร็จของข้อมูล, ชุดข้อมูลเปิดแห่งชาติ
- แนวปฏิบัติ**: Open Data Handbook, แนวปฏิบัติในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล, แนวปฏิบัติในการออกความคิดเห็นหรือวงกรมข้อมูล, แนวปฏิบัติในการประเมินผลกระทบข้อมูล, แนวปฏิบัติในการประเมินผลการกำกับดูแลข้อมูล

การปฏิบัติงาน

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลข้อมูล

- สร้างการรับรู้ภายในหน่วยงาน
- ดำเนินการตามนโยบาย กฎเกณฑ์ของข้อมูล
- บริหารจัดการข้อมูล
- ส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

ตรวจสอบเพื่อการประเมินผล

	โครงสร้างการกำกับดูแล	กระบวนการกำกับดูแล	เป้าหมายของคณะกรรมการตรวจสอบ	การประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย	การวัดความคุ้มค่าการดำเนินงานอย่างต่อเนือง
None 0	?	?	?	?	?
Initial 1	★	✓	?	?	?
Managed 2	★★	★★	★★	?	?
Standardized 3	★★★	★★★	★★★	★★★	?
Advanced 4	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	?
Optimized 5	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★

เช็กรายละเอียดเพิ่มเติมที่: <https://www.dga.or.th/profile/2108/>

THANK YOU

<https://www.facebook.com/DGAThailand/>

<https://www.instagram.com/dgathailand/>

<https://twitter.com/DGAThailand/>

contact@dga.or.th